

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

24 mai 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:
președinte – Ghenadie Nicolaev,
judecătorii – Petru Moraru, Vladimir Timofti, Constantin Alerguș și
Nadejda Toma,

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de avocatul Victor Onoico în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2015, în cauza penală în privința lui

Codreanu Natalia Nicolai, născută la 16 martie 1977, originară din s. Maximovca, r-nul Anenii Noi, domiciliată mun. Chișinău, str. Profesor Ion Dumeniuk 14, ap. 158.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 08.05.2014 - 20.03.2015;

Instanța de apel: 18.05.2015 - 30.11.2015;

Instanța de recurs: 03.02.2016 - 24.05.2016.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 20 martie 2015, Natalia Codreanu a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 8 ani închisoare, cu executarea în penitenciar pentru femei de tip închis, cu privarea de dreptul de a exercita activități comerciale pe un termen de 3 ani.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, Natalia Codreanu, la 24 iulie 2013, aflându-se în mun. Chișinău, având intenția dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin înșelăciune, activând în calitate de administrator la SRL „Bicoli-Agro” a încheiat din numele acestei societăți cu SRL „Vero-Nadina” în persoana lui Mariana Grigoraș, un contract de vânzare-cumpărare conform căruia SRL „Vero-Nadina” se obliga să vândă produse petroliere, iar SRL „Bicoli-Agro” se obliga să le procure.

În vederea realizării intenției sale criminale, Natalia Codreanu, cunoscând cu certitudine că nu-și va executa obligațiile contractuale, întrucât SRL „Bicoli-Agro” nu avea o activitate aducătoare de profit și că urmărea doar însușirea bunurilor SRL „Vero-Nadina”, a indus-o în eroare pe Mariana Grigoraș și i-a promis că va achita produsele petroliere în termen de 20 de zile prin livrarea cerealelor.

Continuând acțiunile criminale, tot la 24 iulie 2013, Natalia Codreanu a primit de la reprezentanții SRL „Vero-Nadina” din depozitul amplasat pe adresa str. Mesager 6, mun. Chișinău, cantitatea de 45000 litri de motorină, la prețul de 14,4 lei pentru un litru, în total suma de 648000 lei.

Cu bunurile dobândite ilicit, Natalia Codreanu a părăsit locul săvârșirii infracțiunii.

Ulterior, la 25 iulie 2013 și 12 august 2013, în vederea creării unei aparențe de executare a contractului și posibilității evitării răspunderii penale a Nataliei Codreanu, SRL „Bicoli-Agro” a transferat pe contul SRL „Vero-Nadina” suma de 185000 de lei.

Drept urmare, Natalia Codreanu a însușit de la SRL „Vero-Nadina” suma de 463000 lei, cauzând părții vătămate o daună materială în proporții deosebit de mari.

3. Sentința a fost contestată cu apel de avocații Georgeta Lupea și Ivan Roșea, în numele inculpatului Natalia Codreanu, care au solicitat:

- **avocatul Georgeta Lupea în numele inculpatului**, casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

În motivare a invocat că, relațiile dintre inculpat și parte vătămată sunt de ordin civil și rezultă din clauzele contractului încheiat la 24 iulie 2013;

- **avocatul Ivan Roșca în numele inculpatului**, casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

În argumentarea cerințelor a invocat că, concluziile instanței privind vinovăția inculpatului nu au suport juridic.

Materialele cauzei coroborate cu probele suplimentare demonstrează în exclusivitate caracterul civil dintre doi agenți economici.

La momentul încheierii contractului, Natalia Codreanu în calitate de administrator dispunea de un proiect în domeniul agriculturii, realizarea căruia necesita produse petroliere pentru creșterea producției agricole.

Aceste circumstanțe combat concluzia primei instanței precum că la momentul încheierii contractului situația financiară a cumpărătorului era neprielnică, respectiv nu a existat intenția de a sustrage produsele petroliere și de a nu-și onora obligațiile contractuale.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2015, a fost repus în termen apelul declarat de avocatul Ivan Roșca și au fost respinse, ca nefondate, apelurile declarate de avocații Georgeta Lupea și Ivan Roșca, în numele inculpatului Natalia Codreanu, cu menținerea sentinței.

La adoptarea soluției date, instanța de apel a reținut că, faptele incriminate Nataliei Codreanu și-au găsit confirmare prin prisma probelor prezentate și cercetate în cadrul ședințelor de judecată în prima instanță și verificate în instanța de apel, și anume: declarațiile reprezentantului părții vătămate, Gheorghe Grigoraș; demersul administratorului SRL „Vero-Nadina” depus la IP Buiucani, din 04 martie 2014, privind tragerea la răspundere penală a Nataliei Codreanu (f.d.8, vol.I); contractul de vânzare-cumpărare nr. 1/B din 24 iulie 2013, încheiat între SRL „Vero-Nadina” și inculpatul Natalia Codreanu, prin care SRL „Vero-Nadina” s-a obligat să vândă produse petroliere, iar inculpatul Natalia Codreanu s-a obligat să achite costul produselor petroliere (f.d.9, vol.I); copia facturii fiscale nr. FB4238079 din 24 iulie 2013, prin care SRL „Vero-Nadina” a transmis, iar SRL „Bicoli-Agro”, în persoana directorului Natalia Codreanu a primit motorina în cantitate de 45000 litri, în valoare totală de 648000 lei (f d.10, vol.I); conținutul

ordonanței de clasare a cauzei penale nr. 2013928269 din 29 ianuarie 2014, prin care a fost clasată cauza penală nr. 2013928269 pornită la plângerea inculpatului Natalia Codreanu pe faptul sustragerii bunurilor în valoare de 1080000 lei, din motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii (f.d.24-30, vol.II); ordinul de plată nr. 1 din 12 august 2013, prin care SRL „Bicoli-Agro” a transferat în contul SRL „Vero-Nadina” suma de 80000 lei (f.d.43, vol.I); ordinul de plată nr. 02 din 25 iulie 2013, prin care SRL „Bicoli-Agro” a transferat în contul SRL „Vero-Nadina” suma de 85000 lei (f.d.44, vol.I); conținutul procesului-verbal de ridicare a extrasului rulajului din contul SRL „Bicoli-Agro” de la BC „Unibank” SA, din 18 aprilie 2014 și extrasul de cont (f.d.63-68, vol.I); conținutul procesului-verbal de ridicare a extrasului rulajului din contul SRL „Bicoli-Agro” de la BC „Moldova-Agroindbank” SA, din 23 aprilie 2014 și extrasul de cont (f.d.73-77, vol.I); conținutul procesului-verbal de ridicare, din 23 aprilie 2014, potrivit căruia a fost ridicată factura fiscală nr. FB4238079, care confirmă faptul că inculpatul Natalia Codreanu a primit 45000 litri de motorină (f.d.80, vol.I) și factura fiscală nr. FB4238079 (f.d.82, vol.I).

Probele menționate, în opinia instanței de apel, sunt pertinente, concludente și veridice, iar în ansamblu coroborează între ele, se completează unele pe altele, nu trezesc nici o îndoială și dovedesc cert că Natalia Codreanu a săvârșit infracțiunea de escrocherie, adică dobândirea ilegală a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită în proporții deosebit de mari.

Instanța de apel, cu referire la argumentul avocatului privind lipsa în acțiunile inculpatului a elementelor constitutive ale infracțiunii, a menționat că, prima instanță a reținut o stare de fapt bazată pe probe concludente și just interpretate și că în raport cu aceasta, în mod judicios s-a stabilit vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deferită justiției.

Instanța de apel a constatat că, elementul material al laturii obiective a faptei incriminate Nataliei Popescu s-a realizat prin crearea de către inculpat a unei false reprezentări a realității referitoare la faptul că se va achita pentru produsele petroliere în termen de 20 de zile prin livrarea cerealelor, fără a întreprinde careva acțiuni concrete, a realizat transmiterea voită a motorinei de către partea vătămată și a însușit-o, folosind-o în scopuri personale.

Respectiv, înșelarea părții vătămate având un rol determinant la transmiterea benevolă a produselor petroliere în valoare totală de 648000, fără această eroare partea vătămată nu ar fi transmis produsele petroliere.

Instanța de apel a reținut că, contrar afirmației apelanților, în acțiunile inculpatului Natalia Codreanu se conține latura obiectivă a escrocheriei, exprimată prin înșelăciune, deoarece prin probele administrate a constatat că, Natalia Codreanu a obținut cu rea-credință, pentru sine, produsele petroliere în valoare totală de 648000 lei în posesie, transmise voit de partea vătămată prin dezinformarea acesteia privind imposibilitatea la acel moment a achitării prețului bunurilor transmise.

Totodată, instanța de apel a constatat că, fapta inculpatului Natalia Codreanu conține latura subiectivă a infracțiunii de escrocherie care constă în intenție directă, inculpatul își dă seama că desfășoară o activitate de inducere în eroare și că prin aceasta produce o pagubă, urmare a cărei împlinire o urmărește în vederea realizării unui folos material injust (intenție calificată prin scop).

La caz, contrar susținerii avocatului, încă în momentul intrării în stăpânire asupra bunurilor mobile - motorina, inculpatul, urmărind scopul de cupiditate, asumându-și un angajament declarativ de a achita costul motorinei, nu avea intenția să-și onoreze angajamentul asumat.

Mai mult, potrivit rulajelor din conturile bancare ale SRL „Bicoli-Agro” se demonstrează situația financiară neprielnică și lipsa de venituri prin care s-ar restitui datoria.

Însăși inculpatul nu a negat că, întreprinderea pe care o administrează, SRL „Bicoli-Agro” și inclusiv alte întreprinderi pe care le administrează, nu activează, deoarece conturile sunt blocate.

Instanța de apel a reținut ca întemeiate concluziile primei instanțe precum că, inculpatul, deși recunoaște existența datoriei față de SRL „Vero-Nadina” pentru produsele petroliere, declarând că nici nu a contestat hotărârea Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 06 mai 2014, până la moment nu a întreprins nimic pentru a întoarce datoria, fapt confirmat de către reprezentantul părții vătămate, Gheorghe Grigoraș care a indicat că până în prezent inculpatul nu s-a achitat pentru motorină.

Respingând apelurile, instanța a specificat că, nu poate fi reținut motivul invocat de avocații apelanți în sensul achitării inculpatului precum că litigiul din cauza dată poartă un caracter civil și urmează a fi soluționat în conformitate cu legislația civilă, invocând drept temei existența hotărârii Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 06 mai 2014 privind încasarea de la SRL „Bicoli-Agro” în beneficiul SRL „Vero-Nadina” a datoriei în sumă de 483000 lei, a penalității de 100000 lei și a cheltuielilor de judecată în sumă de 17490 lei, or, recunoașterea de către inculpat a datoriei față de partea vătămată și necontestarea hotărârii judecătorești de încasare a acestei datorii, nu exclude prezența elementelor constitutive ale faptei prejudiciabile prevăzute de legea penală în acțiunile inculpatului.

Instanța de apel a respins ca neîntemeiat argumentul avocatului Ivan Roșca, prin care se invocă ca temei de achitare faptul că, neonorarea de către inculpat a obligațiilor pecuniare față de partea vătămată s-a datorat furtului roadei, deoarece, cauza penală, în care Natalia Codreanu a avut calitate de parte vătămată a fost clasată de Procuratura Generală din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, mai mult, inculpatul nu a contestat această ordonanță, iar ordonanța este în vigoare.

La capitolul individualizării pedepsei, instanța de apel a reținut că, prima instanță, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 7, 61, 75, Cod penal.

Instanța de apel, a repus în termen apelul declarat de avocatul Ivan Roșca, deoarece acesta nu a participat la examinarea cauzei în prima instanță.

5. Avocatul Victor Onoico în numele inculpatului, în temeiul pct. 6), alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs decizia, solicitând casarea acesteia, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivare a invocat că, instanța de apel la baza deciziei unilateral a pus declarațiile părții vătămate, declarații care urmează a fi apreciate critic, deoarece nu coroborează cu celelalte probe.

Instanța de apel contrar prevederilor alin. (1), (4) art. 414 Cod de procedură penală, a ignorat argumentele invocate în apel și nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor, fapt ce a influențat esențial soluția acesteia.

Mai mult, instanța a evitat cercetarea încălcărilor admise în privința inculpatului Natalia Codreanu la urmărirea penală și în prima instanță, însă s-a limitat la fraze generale, acceptând integral poziția acuzării și ignorând circumstanțele de fapt.

Sușține recurentul că, instanța de apel nu a combătut cu careva probe argumentele invocate de către apelant, fapt ce se egalează cu nepronunțarea asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Deși apelantul a invocat faptul că, contractul încheiat între partea vătămată și inculpată este un contract de lungă durată și anume de 3 ani, instanța de apel nu face referire la acest temei.

Mai mult, instanța de apel invocă faptul că, produsele petroliere au fost folosite în alte scopuri decât cele stabilite în contract, deși o astfel de specificare nu este stabilită în contract.

Totodată, necontestarea de către inculpată a hotărârii în cauza civilă prin care a fost încasată restanța de achitare în baza contractului de livrare a combustibilului nu poate servi drept probă în cauza penală după cum invocă instanța de apel.

Concomitent, instanța de apel a încălcat flagrant prevederile art. 321 alin. (5) Cod de procedură penală, judecând cauza în lipsa inculpatului, în astfel de circumstanțe instanța urma să reia cercetarea judecătorească cu dispunerea efectuării măsurilor indicate în articolul nominalizat.

Reieșind din sentința contestată, instanța de apel deja luase o poziție de învinuire invocând faptul că inculpatul se eschivează de la judecată neștiind cu certitudine care sunt cauzele neprezentării acestuia.

În atare situație, instanța de apel urma să procedeze în conformitate cu prevederile art. 415 alin. (3) Cod de procedură penală, cu restituirea din oficiu a cauzei la o nouă rejudecare.

Menționează recurentul că, partea acuzării nu a prezentat instanței probe pertinente, admisibile și concludente, care în volum deplin ar dovedi vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate de organul de urmărire penală, or, forța probatorie a acestora a fost pusă la îndoială de partea apărării iar instanțele de judecată nu au indicat nici un argument sau o circumstanță care ar determina nerecunoașterea probelor prezentate ca lipsite de o putere juridică conferită de legislația procesuală penală.

6. Judecând recursul declarat în baza materialelor dosarului și în raport cu motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Colegiul penal lărgit reține că, deși recurentul nu invocă în recursul său temeiul prevăzut de pct. 5) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, *cauza a fost judecată în instanța de apel fără citarea legală a inculpatului*, acesta a indicat că, instanța de apel a încălcat flagrant prevederile art. 321 alin. (5) Cod de procedură penală, judecând cauza în lipsa inculpatului, motiv care rezultă din norma menționată.

Colegiul penal lărgit menționează că art. 6 din CțEDO garantează dreptul învinuitului de a participa efectiv la desfășurarea procesului penal.

Aceasta include, printre altele, dreptul de a fi prezent și de a urma toate procedurile în fața instanței.

Acest drept face parte implicit, din noțiunea de principiu al contradictorialității și poate să derive din garanțiile conținute în art. 6 § 3 lit. c), d) și e) din CțEDO - dreptul acuzatului de a se apăra el însuși, de a solicita audierea martorilor acuzării și de a obține citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării.

Art. 412 Cod de procedură penală, stipulează că judecarea apelului se face cu citarea părților și înmânarea copiilor de pe apel, procedura de citare fiind reglementată potrivit prevederilor art. art. 235-243 Cod de procedură penală.

Colegiul penal reține că, în decizie instanța de apel a făcut referire la prevederile art. art. 321 alin. (2) pct. 1), 412 alin. (5) Cod de procedură penală, fără o motivare întemeiată.

Conform art. 412 alin. (5) Cod de procedură penală, neprezentarea părților legal citate în instanța de apel nu împiedică examinarea cauzei.

Potrivit materialelor cauzei, se constată faptul că, inculpatul Natalia Codreanu nu a fost legal citată pentru ședințele de judecată în instanța de apel, și în acest sens se reține că, în adresa Nataliei Codreanu a fost expediată citație la 28 mai 2015 (f.d.193, vol.I), însă nu este o confirmare a faptului recepționării sau nerecepționării citației de către ultima, mai mult, instanța de apel la 21 septembrie 2015, a dispus amânarea examinării cauzei din motivul neprezentării inculpatului Natalia Codreanu în ședința de judecată, care nu a fost legal citată, nefiind cunoscut faptul dacă acesta a recepționat sau nu citația, la materialele cauzei lipsind avizul de recepție (f.d.230, vol.I).

La 23 septembrie 2015, instanța de apel a dispus din nou citarea inculpatului Natalia Codreanu (f.d.193, 231, vol.I), însă la materialele cauzei, la fel nu este anexat avizul de recepție nefiind cunoscut faptul dacă acesta a recepționat sau nu citația.

Astfel, Colegiul penal reține că, Natalia Codreanu nu a fost legal citată pentru ședințele de judecată în instanța de apel, iar instanța de apel neîntemeiat a dispus examinarea cauzei în lipsa acesteia, contrar prevederilor stipulate în art. 321 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală.

Deci, referirea instanței de apel la informația cu privire la faptul că, în privința inculpatului există intentat duplicatul dosarului de căutare, nu poate fi reținută, deoarece, în partea descriptivă a deciziei urma să fie indicat expres prin care act procedural s-a dispus anunțarea în căutare a inculpatului (la caz conform sentinței Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 20 martie 2015), informația precum că în baza acestui act procedural a fost intentat dosar de căutare și în mod obligatoriu urma să fie prezentată informația referitor la faptul dacă au fost

întreprinse măsuri speciale de investigație (cel puțin rapoartele colaboratorilor Ministerului Afacerilor Interne al R. Moldova, dacă inculpatul domiciliază sau nu pe adresa de domiciliu).

În acest sens sunt relevante și mențiunile din hotărârea CEDO în cauza *Colozza vs. Italia* din 12 februarie 1985, potrivit căreia „... *resursele disponibile în dreptul intern trebuie să fie eficiente și să demonstreze că o persoană acuzată de o infracțiune, s-a sustras de la urmărire penală sau de la judecată, nu să i se lese în sarcina acesteia de a dovedi că ea nu căută să se sustragă de la urmărirea penală ori cercetarea judecătorească sau că absența ei a fost din cauza de forță majoră... din examinarea faptelor rezultă că încercările de a-l depista au fost inadecvate*”.

Din considerentele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că și-a găsit confirmare temeiul prevăzut în art. 427 alin. (1) pct. 5) Cod de procedură penală, temei pentru care decizia instanței de apel urmează a fi casată, cu trimiterea cauzei pentru rejudecarea apelului.

La rejudecarea cauzei instanța de apel va ține seama de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să efectueze citarea legală a inculpatului potrivit statuărilor art. art. 412, 235-243 Cod de procedură penală, să se expună în temeiul art. 414 Cod de procedură penală, asupra tuturor motivelor invocate în apel și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Se admite recursul ordinar declarat de avocatul Victor Onoico în numele inculpatului, în cauza penală în privința lui *Codreanu Natalia Nicolai*, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2015 și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac, pronunțată integral la 07 iulie 2016.

Președinte

Ghenadie Nicolaev

Judecătorii

Petru Moraru

Vladimir Timofti

Constantin Alerguș

Nadejda Toma